Hukuk Bölümü 2013/668 E. , 2013/930 K.

- **6183 SAYILI KANUNUN 79. MADDESINE GÖRE AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : Gelir İdaresi Başkanlığı Adına Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü

Vekili : Av. F.C.M.

Davalı : E.B.

O L A Y : Davacı kurum vekili dava dilekçesinde özetle; Kuzey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.nin unvan değişikliğinden önceki ismi B.Alkollü İçkiler Sanayi Ticaret A.Ş. olan vergi mükellefinin, Lüleburgaz Vergi Dairesi mükellefi olup vadesi geçmiş ve haciz varakası düzenlenmiş vergilerden dolayı 116.854.644,62 TL vergi borcu bulunduğunu, K. Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.nin 2010 yılına ait Kurumlar vergisi beyannamesinin incelenmesinde şirketin aktifleri bölümünden ortaklardan alacaklar kaleminde 81.456.628, 50TL alacak olduğunun tespit edildiğini, vergi borçlusu şirketin %99,95 payı ile en büyük ortağının E.B. olduğunu, davacı idare tarafından K.Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.ye ilgili tutarın ortaklar tarafından şirkete ödenip ödenmediğinin sorulmasına rağmen herhangi bir cevap alınmaması üzerine, E.B.'e 08.12.2011 tarihinde haciz bildirisinin tebliği edildiğini ve 2009-2010 dönemi hesaplarının TMSF ile yapılan görüşmeler sonrasında edinilen bilgiye göre mükellef şirkete TMSF tarafından el konulacağını anlayan şirket ortaklarının şirkete ait menkul ve bazı gayrimenkulleri kaçırmak amacıyla elden çıkardıklarının tespit edilmesi üzerine şirketin aktiflerinin bu surette azaltılması sebebiyle 81.456.628,50 TL tutar TMSF tarafından düzenlenen 2010 yılı bilançosunda ortaklardan alacaklar olarak gösterildiğini, 6183 sayılı Kanunun 79. Maddesinin 6. Fıkrası gereğince, davalı E.B.'in K.Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.ye borçlu olduğunun tesbitine, İcra İflas Kanunun 338/1 maddesine göre cezalandırılması ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesi istemiyle 26.12.2011 tarihinde adli yargıda dava açmıştır.

LÜLEBURGAZ 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 26.12.2011 gün ve E: 2011/566 K:2011/492 sayılı kararında özetle; davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü hususların tasarrufun iptali davası niteliğinde olmayıp doğrudan doğruya Vergi Dairesi'nin davalıdan olan vergi alacağının tesbiti aynı zamanda eda hükmünü de içermekte olduğundan, bu hali ile vergi uyuşmazlığı ile ilgili vergi davalarının iptal ya da tam yargı davası niteliğinde olduğu veya vergi davalarının kendine özgü ayrı bir kategori oluşturduğu şeklinde görüşler bulunmakla birlikte İYUK 2. Madde kapsamında değerlendirildiğinde, uğranılan bir zarar tazmini şeklinde cereyan eden vergi davalarının tam yargı davası, menfaati etkileyen vergi ile ilgili idari işlemlerin ortadan kaldırılması istemi ile açılan davalarında iptal davası olarak nitelendirilmesi dolayısıyla 2576 sayılı Yasa'nın 6/a maddesi kapsamında kaldığından idari mahkemelerin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiştir.

Lüleburgaz 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizliğe ilişkin kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY 17.HUKUK DAİRESİ; 25.12.2012 gün E:2012/3537 K:2012/14797 sayılı ONAMA kararında; davalı Emine Başer'in dava dışı Kuzey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.nin %99.95 hisse sahibi olarak şirketin kamu borçlarından 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Kanun hükümleri gereğince sorumlu bulunduğu gerekçe gösterilerek görevsizlik kararı onanması sonucu karar kesinleşmiştir.

Davacı kurum vekili, bu kez aynı istemle 26.02.2013 tarihinde idari yargıda dava açmıştır.

EDİRNE VERGİ MAHKEMESİ: 01.03.2013 gün E:2013/445 sayı ile davacı Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından Kuzey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.ortağı Emine Başer'e gönderilen haciz bildirisine yapılan itiraz üzerine, Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından 6183 sayılı Kanun'un 79/6 maddesi gereğince Emine Başer'in adı geçen şirkete borçlu olduğunun tesbiti ile İİK 338 maddeye göre cezalandırılması ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açılan davanın 6183 sayılı Kanun'un 24, 30 ve 79. Maddeleri ile 2577 sayılı İdari Yargılama Kanunu'nun 2. Maddesi hükümleri ve davalı konumunda devlet veya kamu tüzel kişiliği bulunmadığı gibi idari dava açılabilmesinin ön koşulu olan, ilgililerin hak ve menfaatlerini ihlal eden idari işlem veya eylemin varlığından söz edilemeyeceğinden adli yargının görevli olduğu sonucuna varıldığından, 2247 sayılı yasanın 19. maddesine istinaden görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurularak, bu mahkemenin kararına kadar dava dosyasının bekletilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Bahri AYDOĞAN, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 04.06.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN'ın davada adli yargının, Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Kuzey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.nin vergi borcundan dolayı şirketin alacaklı olduğu ortaklarından en fazla hisse sahibi olan Emine Başer'in 6183 sayılı Kanun'un 79. Maddesinin 6. Fıkrası gereğince borçlu olduğunun tesbitine, İcra İflas Kanunu 338/1'e göre cezalandırılması ile borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine ilişkindir.

Lüleburgaz Vergi Dairesi 14.11.2011 tarih ve33209 sayılı yazı ile mükellefi olan Kuzey Alkollü İçkiler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye şirketin 04.11.2011 tarihi itibariyle 115.424.270,45 TL vergi borcu olduğunu, yapılan bilanço incelemesinde şirketin alacaklılarından 81.456.628,50 TL alacağı bulunduğunu ve bu alacağın ortaklar tarafından ödenip ödenmediği ve ödenmiş ise buna ilişkin belgelerin gönderilmesi aksi halde 213 sayılı Vergi Usul Kanun'a göre yasal işlemlerin yapılacağı bildirilmiştir. Şirket tarafından herhangi bir cevap verilmemesi üzerine; şirketin en büyük ortağı olan davalı Emine Başer'e 08.12.2011 tarihinde bahsi

geçen vergi borcundan dolayı haciz bildirisi tebliğ edilmiştir. Davalı gönderilen bu haciz bildirisine karşı 14.12.2011 tarihinde Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne itiraz etmiştir.

Davacı kurum, mükellef şirketin TMSF tarafından el konulacağının ortaklar tarafından anlaşılması nedeniyle, şirkete ait menkul ve gayrimenkullerin ortaklar tarafından elden çıkarttıkları bilgisine ulaştıklarını ancak bu hususların tesbitinin uzmanlık gerektirdiği ve şirkete ait ticari defter ve kayıtların incelenmesi ile ortaya çıkabileceğinden önce adli yargıda, adli yargının görevsizlik kararının kesinleşmesi sonrasında da idari yargıda dava açmıştır.

6183 sayılı Yasa'nın iptal davası açılmasına ilişkin 24. Maddesinde "Amme borçlusunun bu kanunun 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerinde yazılı tasarruf ve muamelelerinin iptali için umumi mahkemelerde dava açılır ve bu davalara diğer işlere takdimen umumi hükümlere göre bakılır"

Amme alacağının tahsiline imkan bırakmamak maksadıyla yapılan tasarrufları düzenleyen 30. Maddede "Borçlunun malı bulunmadığı veya borca yetmediği takdirde amme alacağının bir kısmının veya tamamının tahsiline imkan bırakmamak maksadiyle borçlu tarafından yapılan bir taraflı muamelelerle borçlunun maksadını bilen veya bilmesi lazım gelen kimselerle yapılan bütün muameleler tarihleri ne olursa olsun hükümsüzdür"

Üçüncü şahısların hakları ve mecburiyetlerini düzenleyen 31. Maddede " 27, 28, 29 ve 30 uncu maddelerde sözü edilen tasarruf ve muamelelerden faydalananlar elde ettiklerini, elden çıkarmışlarsa takdir edilecek bedelini vermeye bu kanun hükümleri dairesinde vermeye mecburdurlar. Bunlar karşılık olarak verdikleri şeyden dolayı alacaklı amme idaresinden bir talepte bulunamazlar"

Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczine ilişkin 79. Maddenin 6.fıkrasında ise (Değişik: 30/3/2006 – 5479/5 md.) " Üçüncü şahıs, haciz bildirisi üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir." hükümleri düzenlenmiştir.

Olayımızda, davacı Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü vergi borcunun tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun kapsamı çerçevesinde 3. Kişi durumunda bulunan davalı Emine Başer'e haciz bildirisinde bulunmuş ve davalı da bu haciz bildirimine itiraz etmiştir. 6183 sayılı Kanun'un 79. Maddesinin 6.fıkrası uyarınca bu aşamadan sonra davacı Lüleburgaz Vergi Dairesi Müdürlüğü itirazın aksini ancak genel mahkemelerde açacağı dava ile ispat edebilecektir.

Diğer taraftan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlığını taşıyan 2. maddesinin birinci fıkrasında, "1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" denilmiştir.

İdari davalardan olan iptal ve tam yargı davalarında davalı daima idaredir. Bir başka deyişle, idari yargı yerinde açılan bir iptal ya da tam yargı davasına bakılabilmesi için, diğer dava koşullarının yanısıra, davanın idare aleyhine açılmış olması gerekmekte; idari yargı yerinde gerçek kişiler aleyhine dava açılabilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, davanın, ortada idarece kamu gücüne dayalı olarak ve idari usul ve esaslara göre re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş bir işlem veya eyleminden dolayı hak ve menfaati ihlâl edilenler tarafından idare aleyhine açılmış 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde belirtilen davalardan biri olmayıp, davacı alacağının tahsili için gerçek kişi aleyhine açılan dava olması karşısında, idari yargının görevine giren bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Buna göre, davacı idarenin vergi alacağının tahsili için 6183 sayılı Kanun'a göre yaptığı haciz işlemine yapılan itiraz üzerine davalının borçlu olduğunun tesbiti ile İcra İflas Kanununun 338. Maddesine göre cezalandırılması ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine ilişkin açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevlidir.

Açıklanan nedenlerle, Lüleburgaz 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Lüleburgaz 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.12.2011 gün ve E: 2011/566 K:2011/492 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.06.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.